

LEES-OEFEN-BLADEN II

CH woorden CH= g

Pech-vogels	or-chi-dee-ën-kas
che-mie	looc-he-nen
cha-os	cha-o-ti-sche
me-cha-niek	me-cha-ni-sche
gooc-he-laar	zicht-baar-heid
chloor	gie-che-len
lic-ha-me-lijk	chaos

1

Maak van een zelfstandig naamwoord een
bijvoeglijk naamwoord of door **se** of **ische**

1 Rusland	Het	platteland
2 Zwolle		bolletjes
3 Zeeland		boeren
4 Perzië		sprookjes
5 fanstast		resultaten
6 mageneet		krachten
7 Amerika		films
8 de Kaap		violtjes
9 groot		plannen
10 biologie		studie
11 Groningen		koek
12 Drente		heide

2

Het achtervoegsel isch is een dief
en de ch is loos loos wil zeggen: zonder
klank.

Het achtervoegsel se is geen dief.

Deze achter voegsels maken een bijvoeglijk
naamwoord van een zelfstandig naamwoord.

Soms gebeurt er meer.

B.v. Afrika wordt Afrikaanse,
Perzië wordt Perzische.

Tot voor kort was de regel, dat men woorden,
die afgeleid zijn van aardrijkskundige namen,
ook met een hoofdletter moest schrijven.

Die regel is afgeschaft. Bij het lezen van
boeken zul je dat nog wel zien.

Een goede oefening is ook om na lezen het
woord te bedekken en op te schrijven.

In machine zeggen we voor de **ch-sj**
zachte s klank + een j
noem ik "de ruisende s".

	[g] school, lucht, pech
ch	
	[sj] machine

Lees:

chef	China
chocola	Chinees
chauffeur	chimpansee

Lees: ge = [zje] van ga-ra-ge.

garage	peuge-o [oo]t
lekkage	gi-raf-fe

e-ta-la-ge	pa-ge
vi-tra-ge	mas-sa-ge

wag-ge-len	ge-lei
wa-gen	ge-la-ti-ne

ba-ga-ge	leggen
lo-ge-ren	lē-ger

lo-gee	gi-ro
ser-ge-ant	pas-sa-gier

mon-ta-ge	ge-nie
	in-gě ni-eur

Als je " zj " moet lezen zet ik een streepje
boven de g . Dus zo; garage

ge [zje] en gi [zj]

bagag <u>e</u> wagen	Gen <u>e</u> ve
	reportag <u>e</u>

een stag <u>e</u> plaats	lekkag <u>e</u>
asperg <u>e</u> veld	pag <u>e</u>

passag <u>i</u> ers	log <u>e</u> ment
giraff <u>e</u>	serg <u>e</u> ant

g <u>e</u> nietroepen	g <u>e</u> nie
g <u>e</u> latinefabriek	ing <u>e</u> nieur

massag <u>e</u> tafel	ravag <u>e</u>

Staat de C voor een aa oo uu klank, dan

wordt die C als een [k] uit gesproken.

Dat is ook zo, als hij voor een medeklinker staat.

B.v. ca c-tus

club

c hris-tus

C voor de e en de i = S
" " Y=[ie] = S

Lees:

cent

cen-ti-me-ter

ci-pier

cen-trum

cel

ci-troen

cen-traal

cen-tra-le

circus

citer

cy-claam

cider

principe

Regel: De C = [k] voor de aa a, oo o, uu u.
en voor een medeklinker.

C = [s] voor i [ie] en e

Lees:

ci-troen	cro-cus
cent	cac-tus
cen-ti-me-ter	ca-deau [oo]
cir-kel	di-rec-teur
cen-trale	con-tact
cen-trum	club
cabaret	

Dictee:

- 1 Jullie moeten direct thuiskomen.
 - 2 De directeur is de baas van de school.
 - 3 De architect van een gebouw ontwerpt en tekent het gebouw.
 - 4 De directrice is een vrouw, die bijvoorbeeld de leiding heeft van een ziekenhuis.
 - 5 Victor maakt nul fout in het dictee.
 - 6 De machinisten en de conducteurs staakten.
-
- 1 Houd jij van chocola?
 - 2 De chauffeur bestuurt de autobus.
 - 3 Een inwoner van China noemen we een Chinees.
Is dat goed of is dat fout?
 - 4 Een groep eilanden noemen we soms een archipel
 - 5 Veel dingen worden tegenwoordig machinaal gemaakt
 - 6 Een chimpansee is een soort aap.
 - 7 Hij is een chef bij de politie.

dic-tee	Chris-te-lijk
dic-te-ren	Chris
rec-tor	Clovis
di-rec-teur	di-rec-tri-ce
dic-ta-tor	Vic-tor
actie	vic-to-rie
ac-ti-vi-teit	cro-cus
Cle-ma-tis	con-tact
co-cos-noot	cam-ping [kem-ping]

a = Engelse e van tank en tram.

Leesoefening met achtervoegsel eur

	komt van:
chauffeur	chaud = warm, dus letterlijk iemand die de auto warm maakt
monteur	monteren
controleur	controleren
conducteur	van conduire = sturen
adviseur	adviseren
etaleur	iemand die de etalage inricht
coiffeur	een kapper
constructeur	construeren
programmeur	programma's maken
redacteur	hoofd van redactie
acteur	toneelspelen=acteren
masseur	masseren
rechercheur	chercher = zoeken
iemand die misdadigers opspoor	

X spreek je uit als KS

Be-a-trix
Fe-lix

Beatrix
Felix

lu-xe
ex-port

luxe
export

im-port
ex-echt-genoot

import
ex-echtgenoot

ex-tra
ex-tract

extra
extract

Luxem-burg
Be-ne-lux

Luxemburg
Benelux

lexi-con
flexi-bel

lexicon
flexibel

De q [kuu] wordt altijd door een u gevolgd

Die q U spreken we uit KW

Dus qU [kw]

Lees:

a-qua-rium

aquarium

a-qua-rel

aquarel

a-qua-rel-le-ren

aquarelleren

a-qua-duct

aqueduct

qua-draat

kwadraat (kwadraat)

quan-tum

quantum (kwantum)

Tegenwoordig schrijven we vaak KW.

Bijvoorbeeld: kwartet en kwartier

In de naam The-o schrijven we een lo-ze h .
Dat is een h , die we niet uitspreken.
Die lo-ze h komt meer voor.

Lees maar:

Theo the-a-ter

thee ther-mo-me-ter

thee-servies

theeplan-tage

a-po-theek

bi-bli-o-theek

dis-co-theek

theo-loog

theologie

thuis

Lees oefening met de loze h.

thee thee
thee-servies theeservies

ther-mo-meter thermometer
ther-mo-staat thermostaat

The-o Theo
the-o-loog theoloog

the-o-rie theorie
the-o-lo-gische theologische

a-po-theek apotheek
bi-bli-o-theek bibliotheek

dis-co-theek discotheek
thee-pot theepot

ther-mo-me-ter thermometer

Lees oefening met CH = sj een ruisende S

Chauf-feur
cho-co-la-de
Chi-na

ma-chi-ne
Chi-nees
ma-chi-naal
ma-chi-nist

chi-po-la-ta-pud-ding
chim-pan-see

cham-pag-ne
cham-pi-g-non

[NG] is een N , die je uitspreekt op de plaats van de G .

In Frankrijk schrijven ze: gn =[nj] !

Een franse klank is de OI [wa] van toilet een "verkleurde o Een o die soms naar de a als er een r achter staat, zoals in reservoir.

Vøilà , vøici	trottoir
au revoir	een avondtoilet
tøilet-papier	dressøir
benzinērēservøir	een søiree
nøir (zwart)	bonsøir
abattøir	café noir
tøilettafel	reservoir
tøilet maken	

De Fransen spreken de "ou" uit als [oe].
In woorden die wij uit het Frans overnamen
schrijven wij de [oe] ook als "ou"
Op de te-le-vi-sie zie je elke avond staan
journaal [sjoer-naal] dat betekent nieuws van de
dag.
le jour = de dag, de j =[sj].

Wij schrijven een enkele keer woor-den net als
de Fransen of de Engelsen.
B.v. jam [sjem]

De Franse [oe] wordt als ou ge-schreven.

Lees nu maar:

nou(s) = wij

vou(s) = zij

bon-jour = goeden dag

bon = goed

bon bon = letterlijk vertaald goed-goed

journaal	het dagelijks verslag
journalist	degene die het journaal maakt

retour	terug (heen en terug)
Tour de France,	fiets rondrit door Frankrijk

roulette	gokspel met een ronddraaiend balletje

route	een bepaalde weg
routine	een vaardigheid die men door her-ha-ling krijgt

boulevard	weg, die men op en neer gaat
bouillon	vlees aftreksel

De Fransen schrijven de [oe] zo OU.
Je ziet het op de televisie : journaal
Lees: (j=sj) [sjoernaal]

bon jour trou-ba-dour
Tour de France sous-chef

de route
retour

touring car
tourniquet

Boulogne
Tours

coureur rou-lette
coupé een goede coupe (in
 het haar)

De Fransen kennen de woorden:

bonjour = goedendag
bonsoir = goedenavond

les soir = de avond
een soiree

De uitgang oir [waor] vinden we ook in :

trottoir = voetgangers stoep

abattoir = slachthuis

boudoir = dames kamertje

urinoir = plaats om te plassen
 (heren)

Woorden die men uit het Frans overnam hebben
de franse [oo] = au.

au-to-mo-biel = zelf-be-we-gend
au-to = zich zelf-be-we-gend
voertuig

chauffeur = bestuurder van een auto
res-tau-rant plaats = waar men zich zelf kan
herstellen. (door eten en
drinken)

res-tau-re-ren = herstellen (b.v. van een
gebouw)
res-tau-ra-tie = herstel werkzaamheid

au-to-maat = een toestel, dat zelf
handelt

Lees:

au-to
au-to-maat

au-to-ma-tisch
au-to-ma-ti-se-ren

au-to-di-dact
res-tau-rant

res-tau-re-ren
res-tau-ra-tie

au-then-tiek
au-di-ën-tie

au-to-craat
au-to-mo-biel

au-to-ri-tair

Een Franse achtervoegsel is AIR [er] uitgerekt.

antiek	antiquair
miljoen	miljonair

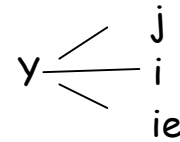
Ander ai woorden zijn:

meubilair	sanitair
stationair	populair
fair (<i>engels</i>)	flair
mayonaise	(hier geen r)

Echt Frans is:

La maison	het huis
le lait	de melk
plaisir	plezier

s'il vous plait	s.v.p. is de afkorting vul zelf maar in

Lees oefening met de y = [j, ie, i]:

boy	cy-claam
ty-pis-te	gym-nas-tiek
yoga	yoghurt

een yen	sorry
cy-cloon	New York
dy-na-mo	gym-na-si-um

O-lym-pus	hy-per-mo-dern
E-gyp-te	hy-e-na
hy-gi-ë-nisch	psy-go-lo-gie

Py-re-nee-ën	Pyreneeën
psy-cho-lo-gisch	sy-steem

Van alles door elkaar

café noir
champagne

reservoir
milieu

peignoir
militair

mayonaise
massage

autoritair
universiteit

furieus
coiffeur

dressoir
champignon

curieus
architect

toilet
toilettafel

literatuur
reserve

chimpansee
natuurreservaat

serveren
theeservies

Lees oefening met achtervoegsel IER.

ban-kier
vlie-ge-nier

grossier
poelier

kruidenier
herbergier

koetsier
bottelier

gardenier
pas-sa-gier (g=zj)

valkenier
winkelier

cipier

De ie moet soms uit elkaar gezegd worden.

Neem:

patiënt = een klant van de dokter

cliënt = klant

prěmier (er[ee] = voorzitter van een regering

prěmièrě = eerste opvoering van toneelstuk

der-rière

volière = een kooi met veel mooie vogels

De uitgang ER [ee] komt uit het Frans.

Neem het woord donner = geven

Wij kennen de woorden:

donateur = iemand die een club met geld
steunt

donatie = een gift

chauffer = verwarmen *chaud*=warm

chauffeur = bestuurder van een auto

carrière

De fransen kennen onze IE niet.

Je leerde al de [ie] van visite.

Toch zien we soms wel ie staan, b.v.

Piet wordt Pi-erre

Bij de volgende woorden moet je telkens een
___ achter de i___ denken.

patiënt

cliënt

elektricien

milieu

interieur

curieus

efficiënt

Na de Franse tijd zijn er veel woorden in het Nederlands overgenomen.

Nu gebruiken we veel Engelse woorden.

We spreken nu nog wel eens over:

fauteuil	canapé,
vanille	portemonnee
portefeuille	feuilleté deeg

il of ille spreek je uit als [je]. Nederlands uitgesproken in fauteuil = fow-t-ui-j.

Het is le fauteuil en la feuille = blad

il ceuille la feuille = hij plukt het blad

porter = dragen de la monnee = klein geld

De portemonnee is iets, dat geld draagt

De portefeuille draagt bladen.

bijvoorbeeld papiergeld of tijdschriften.

Een feuilleton stond vroeger in de krant en elke dag ging het verhaal een stukje verder.

il is het eind van een mannelijk woord en ille van een vrouwelijk woord.

Woorden met de franse notatie il en ille =[j]

portefeuille
feuilleton

feuilleté deeg
fouilleren

fauteuil
bouillon

patrouille
medaille

medaillon

Leesoefening il = [j] ille is [je]

portefeuille
detail

fouilleren
medaille

pastille
fauteuil

medaillon
Marseille

bouillon
feuilleton

la bouteille
(pas op) libelle

de taille
de tailleur

de toestellen

le soleil = de zon

il travaille = hij werkt

Lees oefening met achtervoegsel air [er]

meu-bi-lair
mi-li-tair
vo-lon-tair
mil-jo-nair

dat is niet fair
ma-yo-nai-se
ma-lai-se
cir-cu-lai-re
nu-cle-air

mil-jar-dair
air-con-di-tioned
air-bus
dictionaire

De fransen kennen 2 op elkaar lijkende hulp tekens n.l. de / en de \.

De / gaat mee en is dan een é = [ee]

de \ gaat tegen de schijfrichting in (gek) dan is de è een [e]

Wij schrijven ze ook.

café = een zaaltje waar men tegen betaling iets drinken kan.

Nescafé = oplosbare koffiempoeder

café noir = koekje met koffie kleurig suiker laagje (noir = zwart)

coupé = onderdeel van een trein wagon

Woorden met è:

misère = ellende

première = eerste opvoering

barrière = een opstakel, een tegenslag

1) Jullie moeten direct thuis komen.

2) De directeur is de baas van de school.

3) De architect van een gebouw ontwerpt en tekent het gebouw.

4) De directrice, is een vrouw, die bijvoorbeeld de leiding heeft van een ziekenhuis.

5) Victor maakte nul fouten in het dictee.

6) De machinisten en conducteurs staakten.

1) Houd jij van chocola?

2) De chauffeur bestuurt de autobus.

3) Een inwoner van China noemen we een Chinees. Is dat goed of fout?

4) Een groep eilanden noemen we soms een archipel.

5) Veel dingen worden tegenwoordig machinaal gemaakt.

6) Een chimpansee is een soort aap.

7) Hij is een chef bij de politie.

GEBRUIKT

ǵǵe = [zje],

ø *OI* [wa] van toilet

ý tweeklank ie

ÿ aai drie letters